

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ד הועדה

ועדת בטיחות בדרכים

בראשות סגנית ראש העירייה והממונה על תחום התחבורה,

תנועה ובטיחות - גב' מיטל להבי

התקיימה ביום ראשון ב-15.09.2019, שעה 18.00

ט"ו באלול תשע"ט

בניין העירייה, קומה 12

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

<u>חברי הוועדה שנבחרו</u>	
<u>גב' מיטל להבי - יו"ר הועדה</u>	
חזי שוורצמן	מנהל אגף תנועה, עיריית תל אביב-יפו
מיכל גרוס	מנהלת מחלקת מידע הדרכה ובטיחות, עיריית תל אביב-יפו
תמי כורם	היחידה לתכנון אסטרטגי, מינהל ההנדסה, עיריית תל אביב-יפו
אדיר אטיאס	קצין בטיחות בתעבורה, מינהל החינוך, עיריית תל אביב-יפו
דודו בוהדנה	קצין תנועה מחוזי, משטרת מחוז תל אביב
שרית רוזנברג	מפקחת מחוז תל אביב בחינוך לזה"ב ואורח חיים בטוח, משרד החינוך
מיטל	מנחה מחוזית במחוז תל אביב, משרד החינוך
גילי מן וולנר	מנהלת אזור תל אביב, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים
יונתן זכריה	מ"מ מנהלת אזור ת"א הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים
יעקב זכריה	הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים
אורלי לביד-ברזל	מנהלת מרחב מרכז- בטרם
איילת גלעד	ראש תחום פיתוח- בטרם

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הוועדה

מיכל גוט	תושבת- נציגת אגף צפון –מינהל קהילה
נוכחים נוספים:	יפתח שוע- לשכה מיטל להבי חמוטל כהן- לשכה מיטל להבי בשמת פרידנרייך-ורצברגר- לשכה מיטל להבי

פתיחת הישיבה - 18:15

מיטל להבי: בטיחות בדרכים הוא נושא חשוב ושהכי נוגע לחיים שלנו כאן. לצערי בקדנציה הקודמת לא הצלחנו לקדם מספיק דברים. אני מאוד רוצה בעזרתכם להפוך אותו לנושא הרבה יותר מרכזי בקדנציה הנוכחית, יחד עם ניהול הידע. אנחנו מתחילים בהתבססות על מידע כדי שכולנו נהיה מיושרים על אותו סוג מידע שנמצא אצל כולם. בעיקר הייתי שמחה לנתב את פעילות הוועדה הזו במהלך השנים הקרובות כך שתניב לנו תוצאות ועשייה אפקטיבית.

גילי מן וולנר: אני רוצה להתייחס לתכנית העבודה של 2020, ולהתחיל בלומר שהעקרונות אמורים להיות זהים לתכנית של 2019. עקרונית, קיימת תכנית חומש לאומית לבטיחות בדרכים שהתניעו אותה לפני חודש, והיא תצא לדרך ב-2021. היא אמורה לכלול את כל האלמנטים בבטיחות בדרכים:

נושא הולכי הרגל – פניה לנהג בנושא מתן זכות קדימה, בהתייחסות לאוכלוסייה המבוגרת ביותר מקרב הולכי הרגל, שהם בעיקר הנפגעים.

היסח הדעת – בעיקר בכל הקשור בשימוש בטלפון סלולרי, אבל לא רק, כשהמסר המרכזי הוא "אם זה דחוף מתקשרים", כדי לא לעסוק בטלפון הנייד בזמן נהיגה. לצד זה יש את עניין הכשרת הנהג המקצועי ותהליך הרישוי של הנהג הרגיל. אלה תהליכים קצת יותר ארוכים. התהליך של ההכשרה יבוא לידי ביטוי בתכנית שאנחנו בונים, מדובר על נהגי רכב כבד – בעיקר משאיות ואוטובוסים – שהם מעורבים יותר בתאונות דרכים.

דו גלגלי – ההתמקדות היא בכניסה ויציאה מסיכון, אנחנו נערכים לפיילוט הדרכה לרוכבי אופנועים, זה בעצם פועל יוצא של נתונים שמראים הרבה תאונות עצמיות של רוכבים, תאונות שמעידות על חוסר בשיקול דעת או התנהגות פזיזה. הפיילוט ייצא עוד מעט ולאחר המסקנות שלו אנחנו נצא לדרך.

החברה הערבית – אחוז ההיפגעות שלהם הוא גבוה מהאחוז שלהם באוכלוסייה, מעל 30%. יש תכנית מיוחדת לאוכלוסייה הערבית כי נדרשת התאמה גם לסוגי ההיפגעות שלהם וגם להעברת המסר. המטרה היא לעשות שינוי בהתנהגות בהתאם למאפיינים הבולטים של החברה הערבית כמו נושא של אי חגירת חגורת בטיחות או תאונות חצר.

עמוד 3 מתוך 13

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הוועדה

מיטל להבי: אנחנו עכשיו מלמדים תיאוריה חובה בכיתות י'. האם אנחנו ערוכים ללמד גם את האוכלוסייה הערבית?

שרית רוזנברג: כן. התכנית מיועדת גם לחברה הערבית, יש ממונה על החברה הערבית. כל בתי הספר בחינוך הערבי בתל אביב לומדים חינוך תעבורתי ונמצאים בתוך התכנית הזאת.

מיטל להבי: אם מדברים על אוכלוסיות ייחודיות, יש בתל אביב הרבה מאוד שקופים כמו מהגרי עבודה ומבקשי מקלט. הם משתמשים באופניים וגם הם צריכים עכשיו תיאוריה. כדי ללמוד תיאוריה צריך תעודת זהות ואין להם. נוצרת שכבה של אוכלוסייה שנמנע ממנה לרכוב כחוק על אופניים ולעשות תיאוריה. אני צריכה להבטיח שוויון הזדמנויות לילדים בבתי הספר. מה קורה בכיתות של מבקשי מקלט? מבקשת תשובה לזה בהמשך.

גילי מן וולנר: הנושא הבא הוא רכב כבד. אנחנו עובדים בעיקר במבצעי הסברה והדרכות לנהגי משאיות ואוטובוסים.

ממונעים ללא רישיון – קורקינטים ואופניים. מנכ"לית הרלב"ד הוציאה מכתב לראשי הערים בנושא הקורקינטים ומתן דגשים לנוהל עבודה מול החברות השיתופיות. יש את נושא השינוי בחוק שצריך לתת עליו את הדעת: חבישת קסדות, הצורך ברישיון נהיגה או תיאוריה...
מיטל להבי: אין לנו דרך לאכוף את זה. רק המשטרה יכולה לאכוף חבישת קסדה ותיאוריה. גם עבירות תנועה אין לנו אפשרות לאכוף. אנחנו לא יכולים להפוך את החברות לזרוע שאוכפת חוק. היום זה קורקינט ומחר זה יהיה אוטו.

גילי מן וולנר: זה ברמה הארצית. אני באופן אישי חושבת שזה מחויב בלוחית רישוי.

מיטל להבי: פניתי לשר התחבורה בנושא רישוי לאופניים. הוא ענה לי שלאחר בדיקה במשרד התחבורה יש תמיכה ברעיון הרישוי לאופניים. עם כינון הכנסת יש כוונה לקדם את זה כחקיקה ראשית. זו עמדה מקצועית של המשרד ללא קשר לזהות השר המכהן.

גילי מן וולנר: יש מדינות שהכניסו מספר רישוי לקורקינטים. יש הבדל מהותי בין אם יש רישוי או אין.

מיטל להבי: נכון, וצריך חקיקה בשביל זה.

יעקב זכריה: עקרונית, הרלב"ד עוד לא נכנסה לתהליך של קביעת העקרונות ל-2020. זה יקרה בחודשים הקרובים ונתון לתהליכי התקצוב הלאומי. כרגע העקרונות של 2019 זהים לאלה של 2020. הרשות נכנסה לכתיבה של תכנית רב שנתית לחומש הבא, שאמורה להיבנות במהלך 2020 ותתחיל ב-2021. זו התכנית המשמעותית יותר. וכנראה ש-2020 תהיה המשך של 2019 עם תיקונים שנעשה בהתאם לצורך.

מיטל להבי: שאפו לרשות על הפעולות המבורכות. יחד עם זאת, צריך להיות מצב שבסוף 2019 תהיה תכנית ל-2020.

זה מצב קצת מוזר שאין תכנית לשנה הבאה. אם אני מבינה נכון, אז נעשו פעולות בנושא הסלולר שזה הקמפיין שלכם לנובמבר, ופעילות לקשישים אתם עושים לאורך כל השנה. ישבתי עם חן אריאל-סגנית ראש העירייה ומחזיקת תיק הרווחה ועלו כל מיני יוזמות ורעיונות על מה אפשר לעשות עם הקשישים, אבל צריך לראות מה הכלים שאתם נותנים. לגבי רוכבי אופנועים, אם זה היה יעד ב-2019 אני אשמח לדעת מה נעשה, כדי שנדע איך להמשיך בשנה הבאה.

עמוד 4 מתוך 13

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הוועדה

יעקב זכריה: מה שעשינו זה פעילות הסברה ומניעה מצבית עם המשטרה. יש הצעה לפעילות נוספת להסברה לאופנועים בעיר תל אביב. זו פעילות שבה הרעיון הוא שעומד שוטר ומסביר. הקושי שלנו הוא להגיע לרוכב, כי או שהוא רוכב או שהוא מחנה את האופנוע והולך. הפתרון שמצאנו כדי להגיע אליו הוא שילוב ידיים עם המשטרה, כאשר היא עומדת בנקודה מסוימת בעיר, במקומות שיודעים שיש ריבוי של רוכבים, עוצרים את הרוכב ועושים בדיקה כללית. משם הוא מפנה אותם למסביר שנותן לו דגשים לגבי רכיבה בטוחה.

מיטל להבי: אם אותי עוצרת משטרה בדרך לפגישה כדי לתת לי הסבר, אני רק רוצה לצאת מזה בשלום. בדרכים זה לא המקום לתת הסברים. אם האופנוענים הם יעד צריך לגשת למקומות שלהם ושם לעשות פעולות הסברה. חלק מהעבודה של מי שיושב פה זה לחשוב מה אפשר לעשות אחרת.

דודו בוהדנה: אנתנו השנה בירידה של 12.5% בתאונות הדרכים של דו גלגלי במחוז תל אביב. **מיטל להבי:** זה גם בזכות הרכיבה שלהם על נת"צים. זה גם היה סעיף במכתב לשר שאישר את התמרור (501) ועבר לאישור משרד המשפטים כדי לאפשר באופן קבוע רכיבה של אופנוע על נת"צ.

דודו בוהדנה: התפקיד שלי על פי החוק הוא לאכוף ולא להסביר. אבל עשינו המון הסברה, גם בתחום הדו גלגלי, גם עם הרלב"ד בבתי הספר על אופניים חשמליים, ורק אחר כך אכפנו. הפעילות מתבצעת בדרך כלל ביציאה מבית הספר. שמנו שילוט, חילקנו ברושורים, הם היו מרוצים מאיתנו כי כמעט ולא רשמנו דו"חות אלא באמת בצענו הסברה ועמדנו במקומות הנכונים.

מיכל גרוס: אחד הנושאים שחשובים בתל אביב זה עניין השליחים. ככל שהתנועה תצטופף ונצמצם את השימוש ברכב הפרטי, נראה יותר ויותר כאלה. הם נוסעים על המדרכות כי הם ממהרים ומחפשים לקצר. זה חלק מהסיפור. צריך לתקוף את זה גם מהכיוון של רישוי עסקים, זה עניין של חקיקה אבל אולי צריך לפעול גם כאן.

אדיר אטיאס: שני דברים בנושא הזה. האחד, אני לא רואה פרסום חוצות בנושא, למעט פניה לנהג של רכב פרטי שישים לב אם יש לו רוכב אופנוע במראה. אין משהו שנותן לרוכבים איזה פידבק מהשטח על התנהגות בכביש.

שרית רוזנברג: איזה פידבק היית רוצה? אל תפתיע ואל תופתע.

אדיר אטיאס: משהו כזה, כן. הרבה זמן לא היה משהו כזה.

גילי מן וולנר: הרעיון של להגיע לחברות השליחים הוא מצוין, אבל זה נתקע כי השליחים הם עובדים זמניים שעובדים יומיים-שלושה בשבוע. זה לא צי רכב. פנינו לחברות כדי לבדוק את זה, הם בדרך כלל מחזיקים 5-6 כלים ואין להם קצין בטיחות. הנושא פרוץ.

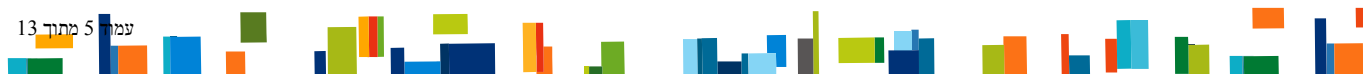
אדיר אטיאס: דבר שני, בעניין עצירת הרוכב, במכוני טסטים זה יכול להיות אפשרי כי הוא ממילא עוצר ומתעכב ונמצא שם כמה שעות.

מיכל גרוס: ניסינו בחנויות אופניים ולא כל כך הלך.

מיטל להבי: עלו פה שני רעיונות נכונים. גם אם נשים את הפרסום בצד, להגיע אליהם בעת הטסט זה נכון מאוד.

דודו בוהדנה: מי שעושה את הטסטים אלה לא הרוכבים עצמם. אלו בעלי החברות.

גילי מן וולנר: גם הציבור הפרטי, לא רק השליחים. הם לא מגיעים למכון הרישוי.



מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

יעקב זכריה: על העניין של רישוי עסקים דיברנו בעבר אך לא מיצינו. צריך לראות אם יש עסקים שמעסיקים קבוצת רוכבים ואז אפשר לעשות הדרכה בעסק. נשלח לשם מישהו דרך מטה הבטיחות במקום ששוטר יעצור את הרוכב ברחוב. צריך לפנות למעסיק ולהציע לו. דבר שני זה נושא ההכשרה. זה נושא שלוקח זמן לטפל בו והוא משפיע רק לאורך זמן. ההכשרה לא מספיקה היום ולא מכינה את הרוכב כנדרש לכביש. אנחנו, ממחקרים שנעשו אצלנו, מזהים את נושא הסיכון כנושא שיש לו יכולת להכשיר נהג בכלל ורוכב בפרט להתייחס לנושא של מניעת כניסה לסיכון, ואם נכנסת לסיכון אז איך לצאת ממנו בלי להיפגע. אנחנו פועלים בימים אלה בתיאום עם משרד הרישוי ומכינים קול קורא לחברות שעוסקות בהכשרה של רוכבים, ומציעים להם אפשרות לעשות פיילוט עם הכשרה, שאת העקרונות שלה אנחנו נגדיר והם יבנו את התכנית. ברגע שזה ייצא ויהיה זוכה, הפיילוט יתבצע ויאפשר לנו לאסוף מידע על הרוכבים שמשתתפים בפיילוט. כך נוכל לבדוק מחקרית כמה הכשרה כזאת משפיעה, ובהתאם לתוצאות נגבש דרך לטפל בנושא ההכשרות.

מיטל להבי: מתי בפעם האחרונה עשיתם שולחן עגול עם נציגים מכל המכלול הזה: רוכבים, מובילי דעת קהל, חברות שליחים...?

יעקב זכריה: עשינו דברים כאלה, אבל לא הרגשתי שיצאתי משם עם הרבה דברים. אפשר לעשות את זה בתל אביב יחד אתכם בשמחה. יש לנו גם מי שמלווה את הנושא מבחינה מחקרית וגם ראש אגף הכשרות שבונה הכשרות כאלה. ברמה הארצית מתמקדים בפיילוט שדיברתי עליו. מקווה שייצא לפועל בתחילת השנה הבאה.

מיטל להבי: אז אם נסכם אתכם, יש את היסח הדעת שזה קמפיין, הקשישים זה פעילות וגם קמפיין, רוכבי האופנועים זה הסברה בשטח וקידום הכשרה, רכב כבד זה תכנית עבודה להמשך. **יעקב זכריה:** יש גם דברים שמתבצעים היום, כמו מבצע "מוביל בטוח" שבו בודקים משאיות כדי לעמוד בהגדרות של מוביל בטוח ומי שעומד בהן מקבל תעודה. לצד זה יש ניידות של משטרה למציאת ליקויים. יש גם הדרכות שאנחנו מבצעים בחברות. **דודו בוהדנה:** רכב כבד זו לא הבעיה של תל אביב.

מיטל להבי: והדבר האחרון זה ממונעים ללא רישוי שקבעתם אותו כיעד. **דודו בוהדנה:** מספר נתונים – מבחינת סך כל התאונות, ירדנו ל-14% תאונות קטלניות במחוז תל אביב. בתאונות קשות ירדנו ב-20%. בבינעירוני גם יש ירידה גדולה מ-12% ל-7%. דווקא מהרלב"ד הייתי רוצה לראות מה הם עושים בנושא האופניים החשמליים. זאת המכה שלנו במחוז תל אביב. יש אמנם ירידה בתאונות הדרכים, עשינו הרבה בנושא חקיקה, רישיון נהיגה, תיאוריה, רשמנו יותר מ-4,000 דוחות רק על חבישת קסדה, עשינו הדרכות בבתי ספר וגם אכפנו. בסך הכל נרשמו כ-15 אלף דו"חות כנגד אופניים חשמליים במחוז תל אביב, וגם העירייה עם מספר דומה. אלה מספרים גדולים. בכל הארץ נרשמו כ-17 אלף דו"חות. גם בערים אחרות יש בעיה של אופניים חשמליים. יש עשרות אלפי כלים. אני לא נגד זה, אבל מי שלא נוסע על פי חוק זה מסוכן מאוד.

מיטל להבי: אנחנו בפער. לי יש עניין שילדים יבואו לבית הספר רכובים על אופניים או ברגל. ברור לי שאמא עם שני ילדים, ובדרך כלל הם קרובים בגיל, מסיעה אותם יחד באותו סיבוב לבית

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

הספר או לגן. יש פה בעיה. אנחנו בוחנים איך אולי אפשר להפוך את התל אופן לתלת אופן, אילו כלים כן אפשר לספק. זה לא חוקי להרכיב שניים על קורקינט או אופניים וגם לא בטיחותי. **מיטל להבי**: זו אכן בעיה. כי יש בעיה לרכוב על המדרכה ומסוכן מידי לרכוב על הכביש.

מיטל להבי: יש בעיה, למשל ברמת החייל, אבל זה בכל שכונה כמעט, כשאנחנו נכנסים לעשות שביל אופניים אנחנו הופכים להיות אויבי הציבור כי לוקחים חניות או פוגעים בעצים. ובדרך כלל אלה שתוקפים הם אלה שנשמעים. גם אם ניקח אחריות על כך שאנחנו לא עושים מספיק שיתוף, עדיין כאשר מחליטים לעשות שביל אופניים ברחוב מסוים זאת אקסיומה – כי לא משנה אם זה בדופן הימנית או השמאלית, תמיד ירדו כמה עצים ובטח מקומות חניה. אין מה לעשות כשמכל רוצה לרכב עם הילדות, אם יהיה שביל במקום אחד אז יהיה חסר במקום אחר.

חזי שורצמן: בסוף הכל יהיה שלם.

מיטל להבי: מה שדודו אומר זה ממחיש את הדברים. בסוף כשמבררים רואים שאחוז התאונות במחוז תל אביב ירד. ובתל אביב איכשהו כולם יודעים שהקורקינטים פה צצים מכל פינה, ולכן פותחים אלף עיניים. המסה הקריטית הזאת מייצרת קודים אחרים לנהיגה.

דודו בוהדנה: מצד שני, אפשר להגיד שהמונך מרוכבי הקורקינט התחילו לרכוב עם קסדות, מה שלא היה בתחילת הדרך. רואים את זה יפה, חלק מזה מגיע מההסברה וחלק גם מהאכיפה. **מיטל להבי**: הבעיה היא כאשר מתרחשת תאונה בכביש רמת הפגיעות היא קשה ביותר, אבל יש כיסוי ביטוחי. במדרכה אין כיסוי ביטוחי. התאונות יותר קלות אבל אין שום ביטוח. המדרכה נועדה להולכי רגל, והפיצוי הוא על חשבונך האישי כי אין ביטוח.

דודו בוהדנה: מבחינת מחוז תל אביב, 65% מהאכיפה הם ברחובות אדומים. את רוב האכיפה ממקדים בשעות הנכונות ובימים הנכונים. אני מחפש למנוע תאונות ולא לרשום דו"חות. אכיפה היא אמצעי למניעת תאונות.

מיטל להבי: מה מוגדר רחוב אדום?

דודו בוהדנה: כמות תאונות הדרכים בשלוש השנים האחרונות.

דודו בוהדנה: אנחנו עובדים בשיתוף פעולה ובתיאום למול הפיקוח, נמצאים זה עם זה בקשר שוטף.

שרית רוזנברג: בעניין האכיפה באזור בתי הספר, אילו בתי ספר היו? מעניין לבדוק אם יש שינוי בבית הספר עצמו.

דודו בוהדנה: אפשר לבדוק את זה. בשנה האחרונה יש שינוי גם במשמרות זה"ב. עברנו כמעט על כל בתי הספר למעט שניים שלא רצו והצענו להם. זה הישג. זה לא היה מעולם.

מיטל להבי: בכל בתי הספר יש רכזי זה"ב?

דודו בוהדנה: לא, מדובר על בנות זה"ב. רכז זה"ב של משרד החינוך. אנחנו מספקים מדריכים. בנות זה"ב הן שוטרות שמעבירות הדרכות. זה יש בכל בתי הספר. המשטרה מדריכה את משמרות הזה"ב.

מיטל להבי: יש אירוע שנתי של זה"ב?

שרית רוזנברג: יש מפגשים של רכזים ותיקים וחדשים. יש 80 רכזים בעל יסודי ועוד 40 ביסודי, מתוכם 10 רכזים חדשים רק בתל אביב. בנוסף, יש מורים לחינוך תעבורתי שנותנים את לימודי



מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

התיאוריה בכיתות י'. כל בתי הספר, על פי חוזר מנכ"ל, מחויבים ללמד שעה שבועית של חינוך תעבורתי.

דודו בוהדנה: זה לא שייך למשטרה. אנחנו מדריכים את הילדים שעומדים במעברי החציה באמצעות בנות הזה"ב. היו לי בתקן 8 שוטרות, התקן קוצץ ב-50%, אבל אנחנו מכשירים את כל המש"קים של מחוז תל אביב כדי שיוכלו להדריך את התלמידים. לדעתי לא תהיה בעיה ונדריך את כולם, למעט בתי הספר הבעייתיים שלא תמיד רוצים.

יעקב זכריה: האם בתל אביב יש מנהלים שמתנגדים למשמרות זה"ב?
דודו בוהדנה: אין, אני לא מכיר כאלה בתל אביב.

מיטל להבי: בטיחות בדרכים זה משהו שצריך להפוך לתחום מוביל. איך עושים את זה בצורה מעניינת שתעשה חשק לכל המשתתפים וגם שיפרוץ החוצה מדיונים פנימיים בעירייה – לתלמידים, לאופנוענים. איך גורמים לזה להיות מעניין? איך מגיעים אליהם? אנחנו חייבים לעבוד על נושא האופנוענים, על נושא הקשישים, אפשר דרך האירועים כי יש להם הרבה אירועים. וחייבים גם להיכנס לנושא של הממונעים ללא רישוי בצורה מסיבית. אם ניקח את שלושת הנושאים האלה ונתמקד בהם זה כבר משהו שעשינו.

שרית רוזנברג: כדי להתחבר למה שאמרת, אפשר לקחת את תלמידי כיתות י' שצריכים לתת מחויבות אישית, ולחבר אותם להדרכת קשישים בנושא הבטיחות הדרכים, להכיר בזה כשעות של מחויבות אישית.

מיטל להבי: קשה להכניס לבתי הספר נושאים של תעבורה. יותר קל להם ללכת לנושאים חברתיים ויזמיים. אנחנו חוזרים לאותו מקום של איך ממתגים את זה והופכים את זה למעניין.
שרית רוזנברג: אנחנו עובדים מהגן ועד כיתות י"ב ומנסים להכניס את כל מי שקשור ויכול להיות קשור לנושא. יש לנו התמודדות לא פשוטה עם כל מה שקשור לעניין הזה. אנחנו משתמשים קודם כל בהכשרות, יש לנו כל שנה קבוצות חדשות של מורים ורכזים חדשים. כל הנתונים נמצאים במצגת.

מיכל גרוס: דווקא המספרים מעניינים אותי מאוד. הייתי רוצה לקבל את הנתונים, כי את התכניות אנחנו מכירים. מהצד שלי אם אני לא אוכל להבין מה הפערים, לא אדע איך לטפל. זה חשוב לכל הפורום הזה.

שרית רוזנברג: זה הכל נמצא כאן במצגת, תיכף נראה את הכל. בעיר תל אביב יש בכל בתי הספר הכשרות בנושא. אין לנו בעיות של תקציב. כל מורה שרוצה לעבור הכשרה יכול. הכל קיים. אנחנו בעיקר עסוקים ביכולת לשדל את האנשים לרצות את זה. המחוז נותן לכל בית ספר שרוצה את השעה הזו, השאלה היא איך אנחנו מכניסים את זה לרמה של עשייה בבתי ספר שמתנגדים. יש לנו הרבה מורים שרוצים, בשנה שעברה הכשרנו 80 מורים במחוז לחינוך תעבורתי, מתוכם 10 בתל אביב. השנה הם יקבלו את חלק ב' – אחרי החגים יקבלו עוד 30 שעות מתוקצבות, עוד חומרים ועוד ריענון.

נוסף להם, יש לנו 30 מורים ותיקים. חלקם שייכים לתל אביב. הם עוברים הכשרה מחדשת וסוג של ריענון על כל התכנים ותקנות התעבורה החדשות. אני מדברת כרגע על בתי ספר על יסודיים. רכז של זהירות בדרכים מקבל גמול נפרד כרכיב בשכר. כלומר, המנהל לא צריך לעשות חשבון אם המורה מקבל גמול עבור משהו אחר. הגמול הוא חיצוני ונפרד ומגיע על פי חוזר מנכ"ל. בסך הכל



מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

יש 20 רכזים בחינוך העל יסודי בעיר. ביסודי יש קרוב ל-100% של רכזי בטיחות בתי הספר. הפירוט נמצא במצגת.

מה שקורה זה שדווקא במקומות בהם הרכז מתחלף, המנהלת מבקשת לקבל רכז חדש כי זה תוספת תקציב. יש פה אינטרס משותף של כולם. עכשיו נפתח קורס חדש של 80 רכזים לבתי ספר יסודיים במחוז תל אביב.

גילי מן וולנר: יש לנו בעיה במשך שנים, כי הנתון שאנחנו מבקשות הוא פשוט. אנחנו צריכות לדעת כמה רכזים יש בעיר עצמה.

מיטל להבי: יש פה גם עניין של גאוות יחידה. זה לא סתם שקשה לעקוב אחרי המספרים. בעבר עשינו, מיכל ואני, מפגש רכזי זה"ב של גנים. יכול להיות ששווה לחשוב על אירוע משותף דומה גם לבתי הספר.

שרית רוזנברג: אנחנו את המאבק לגבי קבלה של רכז לתוך בתי הספר עושים בצורה מתוחכמת ומושכלת. מבחינתי בחינוך תעבורתי אם יש מנהל בית ספר שאין בו את הוראת התכנית, הוא מקבל מכתב ממני שנשלח גם למפקח הכולל ולמנהל האגף, ובו הוא מתבקש להסביר מדוע אין לו רכז או חינוך תעבורתי. יש במצגת את רשימת בתי הספר שבהם אין פעילות. יש 21 כאלה שביצעו פיילוט בשנה שעברה. הכל תלוי הקצבה. מי שעשה אלו בתי הספר שקיבלו תקציב ממשרד החינוך. יותר מזה אין לנו תקציב. בחטיבות ביניים יש תכנית ב-15 בתי ספר במחוז מתוך 29-30. **מיטל להבי:** אם ההחלטה במדינת ישראל היא ללמד שעת תנ"ך, הרי לא יעלה על הדעת שבבית ספר אחד ילמדו ובאחר לא. למה בחינוך תעבורתי זה שונה? זה חינוך שעוסק בחיי אדם. האם יש תקציב שלא עונה על הצורך של כל בתי הספר?

שרית רוזנברג: בכיתות ט' כן. בכיתות י' יש לכולם. בכיתות ט' שוקלים לבטל לגמרי את השעות של כיתה ט'. זה נדיר שבכלל הם מקבלים כי זו תוספת מעבר לחובה.

מיטל להבי: אז שעות החובה הם בכיתות א', ה', ו-ו'. כיתות ט' זה אקסטרה. **יעקב זכריה:** האם יש לכם תכנית לכיתות ט' בנושא אופניים חשמליים?

שרית רוזנברג: כן, יש.

בכיתות י' יש 28 בתי ספר עם התכנית ועוד 9 שאין בהם והסיבות לכך הן היעדר מורה שעבר הכשרה, ובמקרה כזה אני מגיעה למנהל ומציגה לו את מועדי ההכשרות כדי שיבחר את הנוחה לו וישלח לשם מורה. לכולם הוצעו הכשרות, אבל יש מקומות שמנהלים חתמו לי שלא רוצים הכשרות למרות שידועים שזה חובה על פי חוזר מנכ"ל. לא מצליחים לשלב את זה. יש במצגת את רשימת בתי הספר הללו, וזה הגיע עד הפיקוח הכולל ומנהלך האגף. זה לא עזר.

מיטל להבי: יש הבדל בין שיעור תעבורתי שנתתם פעם לבין לימודי התיאוריה שעכשיו מעניקים לתלמידים שהיא גם חובה וגם מעניקה ערך. אני אוציא מכתב לכל אחד מהגורמים האלה, אנחנו יכולים להתמודד עם 9 בתי ספר, במיוחד כאשר אין בעיה של תקציב והבעיה היא של רצון.

שרית רוזנברג: בדרך כלל זה קורה בבתי ספר שאין בהם רכזי בטיחות. איפה שיש רכז המודעות כבר קיימת. יש מקומות שאומרים לי שאין מורים כדי לתת להם את ההכשרות.

מיטל להבי: למה למשל לא להכשיר 4 מורים שיעברו בכל בתי הספר בתל אביב ויספקו את השיעורים?



מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ד הועדה

שרית רוזנברג: יש לנו כאלה, אבל הם לא יכולים להגיע לכל מקום. ובנוסף, מורה שמגיע מבחוץ זה לא כמו מורה בבית הספר, ברמה האישית. למורה שכבר חלק ממה שקורה בתוך בית הספר יש יתרון.

מיכל גרוס: לפעמים זה הפוך. לפעמים יש מורים שהתלמידים לא אוהבים והם לא יקשיבו לו בכל מקרה.

שרית רוזנברג: יכול להיות. מהניסיון שלי זה לא צלח בהרבה מאוד מקומות. בד"כ מורים שהגיעו מבחוץ לא צלחו את המערכת. הם נתפסים כפחות סמכותיים.

מיטל להבי: צריך לשווק להם את זה כסוכריה. תיאוריה זה פרס. אם הייתי יכולה הייתי גם מסדרת להם לימודי נהיגה. זה הלימודים הכי פרקטיים. אם יש לך מורה כזה, אני יכולה לכתוב לא רק למנהלים שלא מקצים מורים להכשרות, אלא גם להקצות להם מורה שכבר עבר הכשרה. **מיכל גרוס:** יותר מזה, יש כל כך הרבה חברות שמוכרות על ידי משרד החינוך והרלב"ד שיכולים להכשיר מורים. בסיטואציה הקיימת, אי אפשר לקבל מצב ששליש מבתי הספר בתל אביב לא מקבלים תיאוריה.

מיטל להבי: אנחנו נתחיל את הדיאלוג עם בתי הספר ונבין למה זה קורה. **שרית רוזנברג:** צריך גם להדגיש שאי אפשר להכניס מורה ללא תעודת הוראה. הוא לא יוכל לקבל את השעות האלה משרד החינוך.

מיטל להבי: מורה נהיגה צריך תעודת הוראה? מה זה שייך?

שרית רוזנברג: הוא צריך תעודת הוראה כדי להיכנס לכיתה וללמד.

מיטל להבי: אז מי שבא ללמד הדתה לא צריך תעודת הוראה, אבל מי שבא ללמד נהיגה כן.

שרית רוזנברג: לכל מקצוע בבית הספר צריך תעודת הוראה כדי ללמד. את מכירה מורים בלי תעודת הוראה?

מיטל להבי: אני מכירה עמותות לזהות יהודית שנכנסות לבית הספר... בכל מקרה, יש כאן בתי ספר מרכזיים בעיר וצריך לטפל בזה. מחזיקת תיק הנוער היא סיגל ויצמן ואם צריך נקרא גם למועצת התלמידים כדי שכולם יהיו מודעים, כולל ההורים.

שרית רוזנברג: צריך לעבוד על המנהלים. ברגע שהמנהל מסכים הדרך סלולה.

שרית רוזנברג: חשוב להדגיש שוב, שלא יהיה ספק – כל בתי הספר שלא מלמדים נמצאים ברשימה אדומה גם ברמה המחוזית וגם דרך המפקחים שלהם. כל מנהל כזה מוציא כתב התחייבות שבו הוא חותם על נוסח שאומר בפירוש שאנחנו לא מקבלים את זה וזה לא מצב מקובל, ואנחנו מבקשים את הצידוק לכך. ואז אנחנו שומעים את כל התירוצים והסיבות, כמו שאין מורים וכו'.

מיטל להבי: יש הבדל בין לשלוח מורה לתנ"ך להשתלמות בתעבורה, לבין למצוא מישהו שזה ה-DNA שלו.

שרית רוזנברג: נכון. יכול להיות שזה באמת מה שנצטרך לייצר. משרד החינוך הוא גוף ציבורי וחלות עליו הגבלות. המשרד לא יכניס לעבודה מורה שהוא לא מורה מקצועי ללא תעודת הוראה. אני באופן אישי הייתי שמחה להפריט את זה ולתת גם לחברות חיצוניות.

מיטל להבי: אני חייבת לומר שאני הייתי שמחה שדוקטורנט לפיזיקה ילמד את הילדים פיזיקה במקום מורה שלא יודע פיזיקה.



מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

מיכל גרוס: בשביל זה אנחנו פה, אנחנו עירייה חזקה, מחפשים תמיד את הדרך לשפר. אני רוצה להוסיף בנושא הקשישים שדובר פה קודם, שאם נעשה עבודה טובה בגיל יותר צעיר וזה יהיה ב-DNA של האנשים, אז לא נצטרך להגיע לקשישים בכלל. הייתי שמחה גם לשמוע עוד קצת על מה שקורה בכיתות א'. יש לנו 120 כיתות, בכמה מהן מלמדים?

שרית רוזנברג: דווקא ביסודי יש הרבה פחות התנגדויות מאשר בתיכונים. ב-98% מבתי הספר היסודיים מורים שעברו הכשרה מלמדים את תכניות החובה לכיתות א' ו-ה'. כנ"ל לגבי תכנית "עצמאי בשטח".

מיטל להבי: אני ומיכל נארגן ביחד עם גילי, ונשב גם עם שרית, איזשהו אירוע העצמה לכל מי שעוסק בתחום הזה כדי לתת להם את הכבוד, ואת מה שמגיע להם כמי שעוסקים בחיי אדם שזה התחום הכי חשוב. אני רוצה שגם ראש העיר יהיה.

מיכל גרוס: האם יש איזה צ'ק ליסט של מה רכז צריך לעשות?
שרית רוזנברג: יש לנו בתי ספר למצוינים, שבהם הרכז מוביל את בית הספר למצוינות. היום זה לא רק בזה"ב, אלא גם בבטיחות ואורח חיים בטוח. הרכז צריך לבנות תכנית עבודה שכוללת את כל הפעולות בשבוע הזה"ב, שבוע הבטיחות...

מיכל גרוס: אני יכולה לראות את התכניות הללו בתל אביב?
שרית רוזנברג: התכניות נמצאות אצלנו, בהחלט אפשר לקבוע פגישה ולשבת עליהן יחד.

מיכל גרוס: הרבה שנים לא נגענו בזה, ואני מרגישה שצריך פה להיכנס קצת יותר לעניינים.
מיטל להבי: אני מציעה שאם יש עוד שאלות, תרשמו ותעבירו אלי. נכניס אותן לסיכום ונתייחס אליהן. בטיחות בדרכים זה נושא שהולך ללוות את הקדנציה הזו בכל ההיבטים שלה. יש כבר כל מיני רעיונות, למשל קמפיין של סולידריות בתחבורה הציבורית מול קשישים. לתעד את זה ולתת לזה נראות, אולי אפילו משהו שנושא פרס. צריך לחשוב על רעיונות בנושא של בטיחות מחוץ לקופסה.

אורלי לביד ברזל: התייחסנו פה לתכניות קיימות בבתי הספר, משטרה וכו'. ואני חייבת להודות שכשהגעתי לכאן חשבתי שאשמע קצת דברים בהסתכלות קדימה ולא רק על מה שנעשה. תל אביב היא העיר הכי מתקדמת בתכנון, בחדשנות ובראייה למרחק. גם שמעתי הרצאה הבוקר על פרויקט שנעשה פה בשם URBAN95 ומדבר על התאמת העיר לילדים בגיל הרך (ה-95 מתייחס לגובה). זה פרויקט בינלאומי שנכנס כעת להובלת משרד החינוך כפרויקט לאומי. אז את ההבנה שפה בתל אביב כל אגפי העירייה רואים עצמם כאחראים לרווחת ילדי העיר, פחות שמעתי כאן. ההבנה שהעירוניות מתחילה להיות מותאמת לצרכי התושבים הצעירים, חייבת לקחת בחשבון גם את נושא הבטיחות בדרכים.

גילי מן וולנר: ילדים בגיל הזה הם האוכלוסייה הכי מטופלת שלנו.
מיטל להבי: זה נכון, אבל כאשר הם עוברים ברחוב אז הם וההורים שלהם לא מרגישים בטוחים. כלומר צריך לבנות את העיר בשבילם, לאלה שהם בגובה 95 ס"מ.

אורלי לביד ברזל: גם בתחום התחבורה, למשל כיסאות בטיחות ברכב שיתופי שאין כרגע וזה יוצר בעיה. יש כמה וכמה נושאים של בטיחות ילדים בדרכים שמתחברים גם עם התפיסה של URBAN95 ובטח עם העבודה של הוועדה החשובה הזו. מבחינתנו ראוי שהדברים האלה יעלו על

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הוועדה

השולחן. יש הרבה תכניות שאפשר לקדם ולעשות והייתי שמחה להיות שותפה לחשיבת ההמשך בנושא הזה.

מיטל להבי: גויסת. אני אוסיף משפט על הנושא הזה: כמות הילדים הנפגעים בתל אביב, יחסית לקשישים, היא מאוד נמוכה. אני יצאתי למספר פרויקטים של בטיחות סביב בתי הספר ולא הובהר שיש צורך שם, משום שהכבישים האדומים הם לא ברדיוס של בתי הספר בתל אביב. לזכותה של מיכל גרוס צריך לומר שיש בתל אביב יפו מתודולוגיה של הכנה לקראת פתיחת שנת הלימודים. כל בית ספר עובר סקר, גם פיזי וגם תשאולי. אנשי תחבורה עוברים סביב בית הספר ובודקים את נושא הסימונים והתשתיות. כל בית ספר וכל אשכול גנים עובר שדרוג בכל קיץ בהתאם לצורך, כולל שינויים גיאומטריים. יש מקומות שהשינוי הוא יותר רחב, ברדיוס של מרחב ההליכה מהבית לבית הספר, כדי לייצר עבירות בדרכים. זה יכול להיות שינוי תזמון רמזור או הסדרת אזור להורדה והעלאה של תלמידים.

אני בדעתך שעיר שמתוכננת לילדים מתאימה לכולם בסוף. זה המפתח. כל דבר שתוכלו לתרום לנו בעניין הזה, אנחנו נשמח. יש לנו פרויקטים של הליכתיות בעיר, שחלקם הם מנקודת המבט של ילדים קטנים בסביבות בתי הספר. המיבוד שלנו הוא לא בילדים למעט בתחילת השנה. אפשר להרים איזושהי התייחסות קונקרטית לנושא גני הילדים והגיל הרך, בגילאי יסודי. אני אשמח לשיתופי פעולה. צריך רק לומר שבגיל הזה הבעיה פחות בוערת לנו בעיר.

אורלי לביד ברזל: עוד אוכלוסייה בסיכון שצריך לשים אליה לב היא גילאי 15-17. אנחנו רואים בכל העולם עלייה בהיפגעות של הולכי רגל בכלל, ובגילאים האלה בפרט, בעיקר בגלל הסחות דעת. יש לנו כרגע רק כיווני חשיבה בעניין הזה, לא תכניות לשלוף מהשרוול.

מיטל להבי: החקיקה שעברה לפני שנה קובעת שילד בן 16 לא יכול לרכוב על קורקינט ללא קסדה וללא תיאוריה, ואם הוא נתפס פוסלים לו את האפשרות לעשות רישיון נהיגה. מהרגע שהחוק עבר, גם אצלי במשפחה, לא רוכבים יותר שלא כחוק. זה בהחלט מיתן את הנוער. כל עוד זה היה רק קנס זה עבר להורים, ברגע שזה פגע להם ביכולת להוציא רישיון נהיגה זה עובד טוב יותר.

אדיר אטיאס: בעניין הסעות תלמידים, מה שאנחנו עושים למשל זה כנסים לחברות ההסעה כדי להעביר הלאה את המסרים לקציני הבטיחות שלהן, ביקורות במשרדים כדי לראות שהכל מתנהל כשורה וכו'. יש הרבה בתי ספר שכל התלמידים מוסעים. צריך לשלב פה גם משהו מול התלמידים – הדרכות תעבורתיות והסבר על איך מתנהגים בהסעות.

שרית רוזנברג: יש הנחיות עם 22 פרקים מדוקדקים שעוסקים בכניסה וביציאה מבית הספר על כל המורכבויות שלה. זה מתחבר גם לרכז של הזה"ב שעושים עבודה בנושא.

אדיר אטיאס: יש גם בתי ספר שבהם הנהגים מורידים את התלמידים ממש בתוך בית הספר, במגרש. זה כמובן באישור של מנהל בית הספר ושל הגורמים במינהל ההנדסה בעיר, אבל זה אפשרי וזה רעיון שניתן ליישם. אנחנו אחראים על הנהגים והרכבים, אבל אפשר לגלגל את הרעיון הזה הלאה.

מיכל גרוס: בהמשך לדברים של אורלי, לא הועלה כאן כל מה שאנחנו עושים, הזמן של הוועדה מוגבל ובעיקר רצינו לשמוע על הפערים כדי לדעת איך אפשר לגשר עליהם. נעשים עוד הרבה דברים כמובן שאוכל לפרט עליהם בנפרד.

עמוד 12 מתוך 13

מיטל להבי
סגנית ראש העירייה - ממונה על
תחום התחבורה, תנועה ובטיחות
יו"ר הועדה

אני מרגישה שיש פה חסר וחשוב שלא רק נכיר את הפערים אלא גם נדע ממה הם נובעים כדי לדעת לטפל בהם.

שרית רוזנברג: חשוב יותר זה באמת איך מצמצמים אותם.

מיטל להבי: נותרה שאלה אחת פתוחה, והיא מה אני עושה עם תיאוריה לילדים של מבקשי מקלט שאין להם מעמד של אזרח? אני מבקשת משרית שתעלה את זה למנהל האגף ונוציא על זה גם מכתב למקס אבירם בעניין זה. יש פערים וכמובן נטפל בהם, אבל הסוגיה הזו נותרת ללא מענה.

דבר נוסף – מבקשת שתעזרו לי לראות איך אנחנו מעצימים את כל מי שעוסק בבטיחות. להתעסק בסביבה למשל זה באופנה, אבל בטיחות שזה נושא מציל חיים הוא נושא לא מספיק סוחף. אני רוצה שהמקום הזה יתעצם מרעיונות ומנוכחות של גורמים נוספים שיכולים לתרום לנו, וכולל כמובן נושאים שאתם תעלו לשולחן הזה. צריך להחליט על נושאים מרכזיים, כמו שאמרנו, ולראות כיצד מקדמים אותם. יכול להיות שחלק מהעבודה זה להפוך אותה ל"חברתית", למשל נוער שמסביר לקשישים על בטיחות.

אני מבקשת שגם ביחידה האסטרטגית תעבור שאילתה לגבי אילו תכניות יש שעוסקות בנושא בטיחות – האם במדיניות לצעירים, לגיל הרך או לקשישים יש משהו שנוגע לבטיחות? היחידה האסטרטגית היא שותף חשוב במהלך הזה.

בנוסף, בעניין ההיסעים אם אדיר יוכל להשקיע מספר דקות ולכתוב לי את כל מה שנראה לך שצריך לשנות במערך ההיסעים כדי להפוך אותו לבטוח יותר – למשל עצירות בתחנות אוטובוס כדי לאסוף ילדים, או הסדרת אזור מסודר בבי הספר שיש להם היסעים וכו'.

הישיבה ננעלה - 20:05

רשם: יפתח שוע

בכבוד רב,



להבי מיטל

סגנית ראש העירייה
לתחבורה, תנועה ובטיחות
עיריית תל-אביב יפו

העתקים:

רון חולדאי- ראש עיריית תל אביב יפו
מנחם לייבה- מנכ"ל עיריית תל אביב יפו
שרונה הרשקו- מנהלת מינהל בינוי ותשתיות עיריית תל אביב יפו
שירלי רימון- מנהלת מינהל חינוך עיריית תל אביב יפו
אופיר כהן- מנהל הרשות לתחבורה תנועה וחנייה עיריית תל אביב יפו